

Magánszemélyek külföldről származó jövedelmének adóztatása és járulékkötelezettsége 2019.

Az alábbi tájékoztató anyag a magyar illetőségű magánszemélyek külföldről származó jövedelmeinek – ide értve a magyar munkáltató részére külföldön végzett munka ellenértékét is – adóztatására és a járulékfizetésre vonatkozó szabályok megismeréséhez és értelmezéséhez kíván segítséget nyújtani.¹

I. Személyi jövedelemadó

Amennyiben Önnek külföldről származik jövedelme, az adókötelezettség megállapítása érdekében alapvetően a következő lépéseket kell elvégeznie:

1. Meg kell határozni az adóügyi illetőségét.

A tájékoztató anyag kizárólag azon magánszemélyek adókötelezettségére vonatkozó szabályokat tartalmazza, akik Magyarországon adóügyi illetőséggel bírnak. Amennyiben Ön magyar állampolgár, és az adóév nagyobbik részében Magyarországon tartózkodik, és kizárólag belföldön van állandó lakóhelye, akkor Ön biztosan magyar adóügyi illetőséggel rendelkezik. Ebben az esetben az illetőségről szóló 2. fejezetben leírtakat figyelmen kívül hagyhatja.

2. Meg kell határozni azt, hogy a jövedelmet melyik állam adóztathatja.

Ezt jellemzően az irányadó kettős adóztatás elkerüléséről szóló nemzetközi egyezmény előírásai alapján lehet megtenni, feltéve, hogy Magyarországnak van egyezménye az érintett külföldi állammal.

3. A kiválasztott állam belső szabályai szerint teljesítenie kell az adókötelezettségét.

4. Amennyiben a 2. pont szerint a jövedelem a külföldi államban adóztatható, Magyarországon is keletkezhet kiegészítő jellegű adókötelezettsége.

A külföldön adóztatható, az összevont adóalapba tartozó jövedelmeket – feltéve, hogy a külföldi állammal van kettős adóztatást kizáró egyezményünk – az összevont adóalap számítása során nem kell figyelembe venni, ugyanakkor az adóbevallásban, munkáltatói adómegállapításban tájékoztató adatként szerepeltetni kell.

1. Általános szabályok

A nemzetközi egyezmények eltérő szövegezése miatt a jelen tájékoztatóban leírtak nem minden esetben irányadóak. Ezért a tényleges adókötelezettség csak az eset összes körülményének és az irányadó nemzetközi egyezmény konkrét szabályainak figyelembevételével állapítható meg.

Magyarország a magyar illetőségű magánszemélyek belföldről és külföldről származó jövedelmét, továbbá a külföldi személyek belföldről származó, vagy egyébként nemzetközi szerződés, viszonyosság alapján a **Magyarországon** adóztatható jövedelmét vonja adóztatás alá.² Mivel a nemzetközi szerződések is jellemzően csak abban az esetben engedélyezik Magyarország számára a külföldi forrásból származó jövedelem adóztatását, ha a magánszemély magyar illetőségű, így gyakorlatilag majdnem minden esetben igaz az, hogy a külföldi illetőségű magánszemélyek

¹ A külföldi illetőségű magánszemélyek magyar forrásból származó jövedelmének adóztatására vonatkozó szabályok nem képezik ezen információs füzet részét.

² A személyi jövedelemadóról szóló, többször módosított 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) 2. § (4) bekezdése szerint.

külföldi forrásból származó jövedelmeivel kapcsolatban Magyarországon adókötelezettség nem keletkezik.

Magyarország tehát a magyar belső szabályok alapján a magyar illetőségű magánszemélyek külföldről származó jövedelmeit is adóztatás alá vonja. Azonban Magyarország adóztatásra vonatkozó jogának lényeges korlátját képezik a kettős adóztatás elkerüléséről szóló nemzetközi Egyezmények (a továbbiakban: Egyezmény vagy Egyezmények), melyek megkötésével Magyarország gyakorlatilag a saját adóztatásra vonatkozó jogát korlátozza.³ Ezek a kétoldalú **Egyezmények alapvetően azt határozzák meg, hogy egy adott jövedelemtípus adóztatására a magánszemély illetősége szerinti állam, vagy a jövedelem forrása szerinti állam jogosult.** Ezen túl az Egyezmények a magánszemélyek illetőségére vonatkozó szabályokat is tartalmazzák, illetve a kettős adóztatás elkerülésének módjára vonatkozó speciális eljárást is meghatároznak.

Az Egyezmények azonban nem határozzák meg azt, hogy az adott jövedelem milyen módon válik adókötelessé az adóztatásra jogosult államban. Azaz könnyen előfordulhat, hogy egy adott jövedelemtípus adóztatására az Egyezmény alapján Magyarország jogosult, azonban a magyar állam ezzel a jogával nem él, azaz a belső, nemzeti szabályokban a jövedelemre adómentességet biztosít.

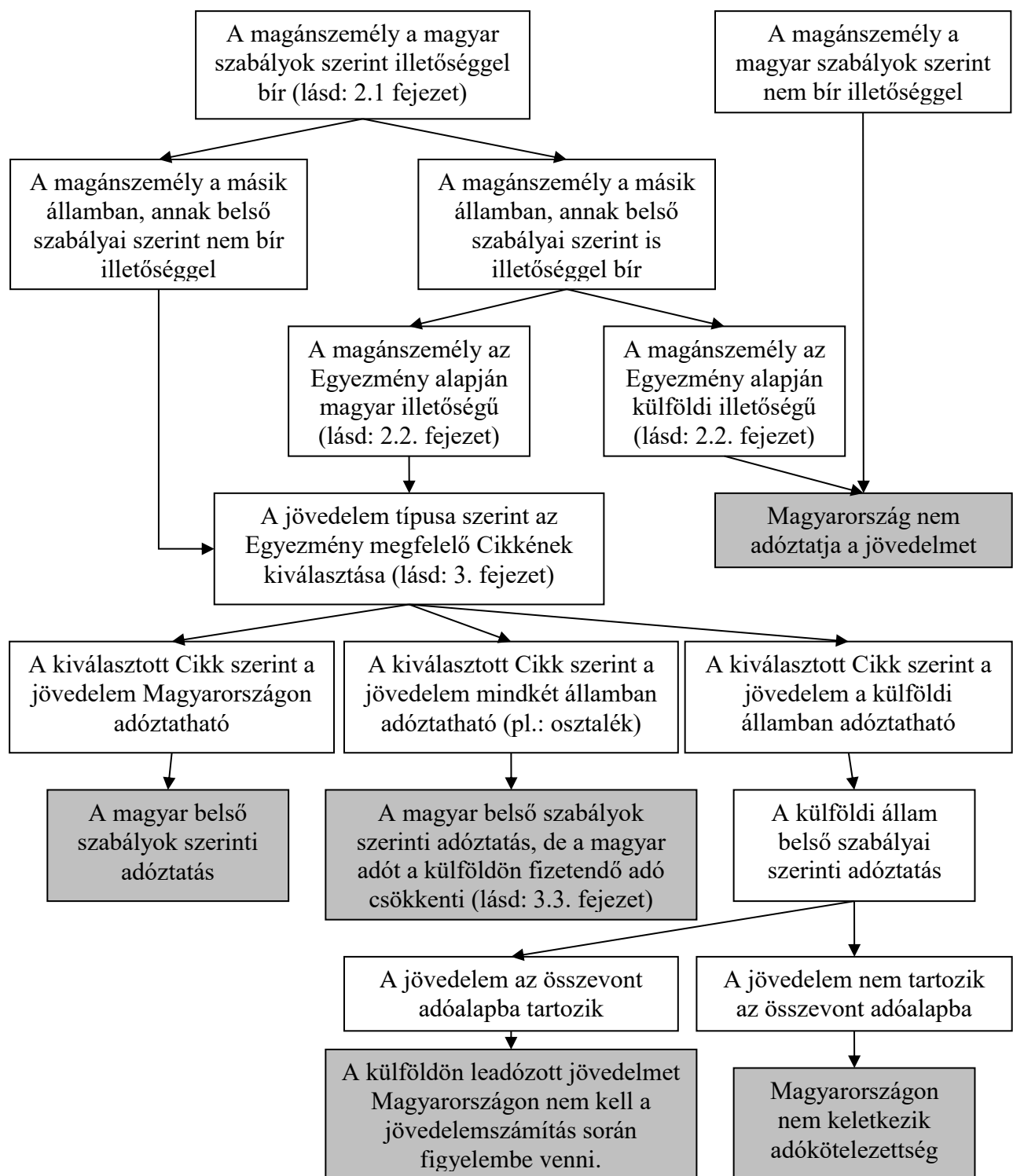
Magyarországnak több mint nyolcvan külföldi állammal – ezen belül az Európai Unió összes államával – áll fenn hatályos Egyezménye a kettős adóztatás elkerüléséről.⁴ Ugyanakkor számos olyan országból is származhat a magyar magánszemélynek jövedelme, mellyel Magyarországnak nincsen Egyezménye. Ebben az esetben a 4. fejezetben leírtak irányadóak.

Általánosságban elmondható tehát, hogy egy magánszemély külföldről származó jövedelme Magyarországon akkor és annyiban adóztatható, ha a magánszemély a magyar szabályok és – kitekintéssel a külföldi állam illetőségre vonatkozó szabályaira is – az Egyezmény előírásai alapján belföldi illetőségű, és az Egyezmény előírásai Magyarország számára a jövedelem adóztatását lehetővé teszik. Ezen túl a magyar illetőségű magánszemélynek korlátozott mértékű adókötelezettsége abban az esetben is keletkezhet, ha az Egyezmény a jövedelem adóztatásának jogát a külföldi államnak ítéli.

A magánszemélyek külföldről származó jövedelmének adókötelezettsége a következő ábra szerint alakul. Amennyiben a folyamatábrán szürkével kitöltött négyzethez jutunk, az ábra fennmaradó része figyelmen kívül hagyandó.

³ A kettős adóztatás elkerüléséről szóló Egyezmények célja az, hogy az adózók jövedelmét ne sújtja kétszeres adóteher. Lényeges azonban, hogy az Egyezmények számos esetben lehetővé teszik azt, hogy egy adott jövedelmet mindkét állam – egymás eljárására is tekintettel – adóztatás alá vonjon.

⁴ A 2018. január 1-jétől hatályos és alkalmazandó Egyezmények listája megtalálható a Nemzeti Adó- és Vámhivatal honlapján, a www.nav.gov.hu címen.

Mint látható, ha a magánszemély nem bír a magyar szabályok szerint belföldi illetőséggel, illetve ha bár a magyar szabályok szerint belföldinek is minősül, az Egyezmény alapján az illetőség szerinti államnak a külföldi államot kell tekinteni, a magánszemély külföldről származó jövedelme Magyarországon nem adóztatható. Ugyancsak megállapítható, hogy amennyiben a magánszemély magyar illetőségű, az Egyezmény előírásai alapján három esetkör választható fel.

- Egyrészt vannak olyan jövedelmek, melyek esetében az adóztatás jogát az Egyezmény **kizárólag az illetőség szerinti állam**, azaz Magyarország számára biztosítja (pl.: ingó értékesítéséből származó jövedelem). Ilyen esetben a külföldi államban adókötelezettség nem keletkezik.
- Másrészt léteznek olyan jövedelemtípusok is (pl.: osztalék), melyek esetében **mindkét állam** jogosult a jövedelem adóztatására, de a külföldi állam ezzel a jogával csak az Egyezményben meghatározott mértékig élhet.
- Végezetül bizonyos jövedelemtípusok (pl. ingatlan értékesítés) kizárólag a **jövedelem forrása**, azaz például az ingatlan fekvése **szerinti államban** adóztathatók.

2. Illetőség

Az előzőekben leírtak alapján egyértelmű, hogy a magánszemély illetősége alapvető fontossággal bír az adókötelezettség alakulása szempontjából. Az illetőség vagy bővebben az adóügyi illetőség egy speciális jogi fogalom, amely azt fejezi ki, hogy a **magánszemély melyik állammal áll adózási szempontból a legközelebbi kapcsolatban**. Ez a fogalom nem keverendő össze az állampolgársággal, bár az állampolgárságnak lehet kihatása az illetőségre is.

Mint az az előző oldalon található ábrából látszik, a magánszemély tényleges illetőségét egyrészt az illetőségre vonatkozó **magyar szabályok**, másrészt az érintett **külföldi államban az illetőségre vonatkozó előírások**, harmadrészt a két állam között fennálló, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló nemzetközi **Egyezmény szabályai** (jellemzően annak 4. Cikke) együttesen határozzák meg. Szintén megállapítható, hogy az Egyezmény szabályai döntőbíróként funkcionálnak, azaz amennyiben mind a magyar, mind a külföldi állam megállapította a saját belső joga szerint a magánszemély belföldi illetőségét, akkor ennek az ellentmondásnak a feloldására az Egyezmény szabályai szolgálnak.

2.1 Az illetőségre vonatkozó magyar szabályok

A magyar előírások⁵ szerint belföldön bír illetőséggel az a magánszemély, aki

- **magyar állampolgár** (kivéve azt a kettős állampolgárt, akinek Magyarországon nincs bejelentett lakhelye),
- az a magánszemély, aki a külön jogszabály⁶ szerinti szabad tartózkodás jogát egy naptári évben legalább 183 napig Magyarországon gyakorolja (elsősorban EU, EGT állampolgár),
- az előző pontba nem tartozó, a külön jogszabály szerint letelepedett jogállással⁷ rendelkező magánszemély, illetve
- a hontalan magánszemély.

Az előzőekben felsoroltak közé nem tartozó magánszemély akkor bír magyar illetőséggel, ha

- **kizárólag Magyarországon van állandó lakóhelye**, vagy
- a magánszemély létérdekeinek központja Magyarország, azaz a magánszemélyt a legszorosabb személyes, családi és gazdasági kapcsolatok Magyarországhoz fűzik akkor, ha a magánszemélynek egyáltalán nincs, illetve ha Magyarországon és más államban is van állandó lakóhelye,

⁵ Az Szja tv. 3. § 2. pontja szerint.

⁶ A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi I. törvény.

⁷ A harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény 32. § (1) bekezdésében felsorolt letelepedési engedéllyel rendelkező magánszemély.

- a szokásos tartózkodási helye belföld, ha az előzőek alapján illetősége nem állapítható meg.

A magyar szabályok szerint **állandó lakóhelynek** az olyan lakóhely minősül, **ahol a magánszemély tartós utlakásra rendezkedett be és ténylegesen ott lakik**. Nem változik ugyanakkor az állandó lakóhely, ha a magánszemély ideiglenes jelleggel huzamosabb ideig külföldön tartózkodik.⁸

Mint látható, a magyar szabályok szerint a belföldi adóügyi illetőséget számos körülmény létrehozza. Így például a magyar állampolgárok – ha nem olyan kettős állampolgárok is egyben, akik magyarországi bejelentett lakóhellyel nem rendelkeznek – a magyar szabályok szerint akkor is illetőséggel bírnak, ha több éves időszakban egy külföldi államban élnek és dolgoznak. Ugyanakkor ezek a személyek a külföldi államban is könnyen illetőséget szerezhetnek, például a külföldi államban való tartózkodás hossza, vagy az ottani állandó lakóhely fennállására tekintettel. E példa alapján jól látható, hogy gyakran előfordulhat az az eset, hogy egy magánszemély az államok belső joga alapján párhuzamosan két államban is illetőséggel bírjon.

2.2 A külföldi államban az illetőségre vonatkozó szabályok

Előfordulhat, hogy egy, a magyar belső szabályok szerint – például a magyar állampolgárság okán – magyar illetőséggel bíró magánszemély egy külföldi államban is illetőséggel bír az ott irányadó jogszabályok alapján. Ezt megalapozhatja például a külföldi államban való tartózkodás hossza (jellemzően a 183 napot elérő tartózkodás), vagy a külföldi államban létesített állandó lakóhely.

Amennyiben bizonytalan abban, hogy a külföldi államban illetőséget szerzett-e, forduljon a külföldi állam adóhatóságához, és kérjen a kérdéses időszakra vonatkozó illetőségigazolást. Amennyiben a külföldi állam adóhatósága az illetőségigazolást kiállítja, akkor megállapítható, hogy Ön a külföldi államban (is) illetőséggel bír. Természetesen az igazolás kiállításának megtagadása annak a jele, hogy Ön (még) nem szerzett külföldön adóügyi illetőséget.

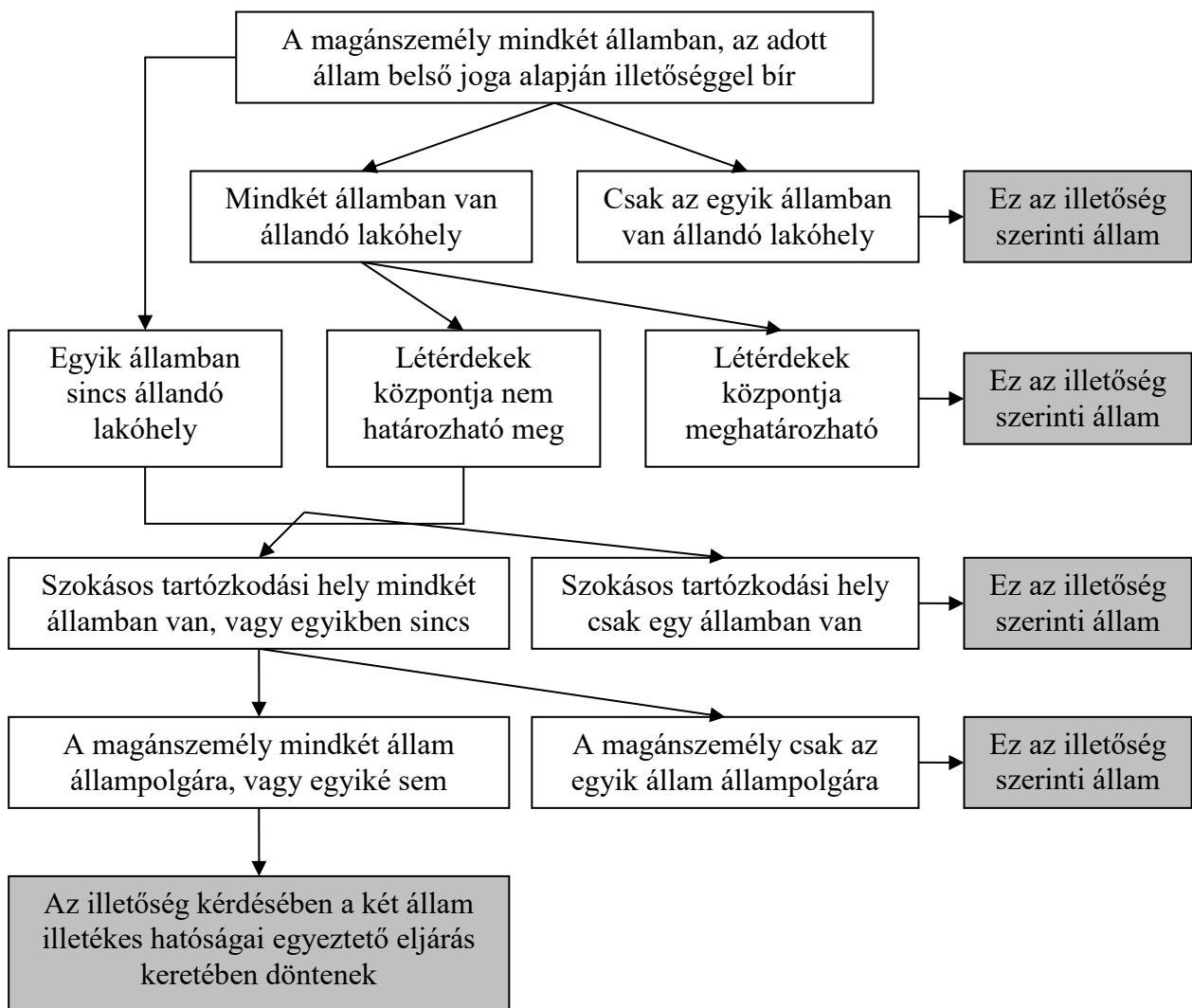
Amennyiben Ön egy jövedelmet azért nem tekint Magyarországon adóztathatónak, mert álláspontja szerint azt Ön külföldi illetőséggel bíró személyként szerzte, az illetőségigazolásra abból a célból is szüksége lehet, hogy a magyar adóhatóság által lefolytatott ellenőrzés során a külföldi adóügyi illetőségének fennállását bizonyítsa.

2.3. Az Egyezmény illetőségre vonatkozó szabályai

Abban az esetben, ha egy magánszemélyt két állam a saját belső joga alapján egyaránt belföldi illetőségűnek tekint, akkor **a tényleges illetőség kérdését az Egyezmény lakóhelyről vagy illetőségről szóló Cikke rendezi** (jellemzően a 4. Cikk.). Az Egyezmény alapján a magánszemély tényleges illetőségét az állandó lakóhely, a létérdekek vagy más néven az életvitel központja, a szokásos tartózkodási hely vagy az állampolgárság alapján (ebben a sorrendben) kell megállapítani. Természetesen egyes Egyezmények az itt felvázolt sorrendtől eltérhetnek.

⁸ Az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények módosításáról, valamint a bevándorlási különadóról szóló 2018. évi XLI. törvény 1. § (1) bekezdése kiegészítette az állandó lakóhely fogalmával az Sza tv. 3. § 2. pontját. A módosítás 2018. július 26. napjától hatályos, de az átmeneti rendelkezések alapján a 2018. január 1-től keletkezett adókötelezettségekre is alkalmazható.

Az Egyezmény illetőségre vonatkozó szabályainak értelmezéséhez a következő folyamatábra ad segítséget. Amennyiben a folyamatábrán szürkével kitöltött négyzethez jutunk, az ábra fennmaradó része figyelmen kívül hagyandó.

Mint látható, amennyiben a magánszemély mindkét érintett állam belső szabályai szerint illetőséggel bír, akkor az Egyezmény legelőször is a magánszemély állandó lakóhelye szerint rendeli a tényleges illetőséget megállapítani. Azaz, ha a magánszemélynek az egyik államban van állandó lakóhelye, míg a másikban nincs, akkor **az állandó lakóhely állama minősül az illetőség államának**. Az állandó lakóhelyhez hasonlóan vizsgálendő az illetőség elbírálására vonatkozó többi szempont is, azaz ha a soron következő szempont alapján az illetőség megállapítható, további vizsgálatra nincsen szükség.

Az egyes fogalmak értelmezéséhez az alábbiakban leírtak segítségül szolgálhatnak.

Az állandó lakóhely fogalmát minden állam a saját joga szerint határozza meg. Az előző pontban ismertetett magyar szabályozás szerint az állandó lakóhely megléte ténykérdés, de nem zárható ki az sem, hogy más államok az állandó lakóhely fennállását a lakóhely bejelentéséhez kössék.

A létérdekek vagy az életvitel központja az a hely, amelyhez a magánszemélyt a szorosabb személyi és gazdasági kapcsolatok kötik. Ilyen kapcsolat elsősorban a jövedelemszerzés, így a

munkavégzés, a vállalkozás helye. Ugyancsak ilyen kapcsolat a családi, szoros baráti, kulturális, nemzeti kapcsolat is. A nemzetközi gyakorlatban⁹ általánosan elfogadott, hogy ezeket a kapcsolatokat együttesen kell vizsgálni, és előfordulhat, hogy az erős családi, baráti, kulturális kapcsolatok nagyobb súllyal esnek latba, mint a gazdasági kapcsolatok. Azaz, ha egy magánszemély egy külföldi államban dolgozik, de onnan naponta, vagy akár csak a hétvégékre a Magyarországon élő családjához visszatér, jövedelmével a magyar családját tartja fenn, és más személyes kapcsolatai is Magyarországhoz kötik, akkor megállapítható, hogy ez a személy Magyarországon bír illetőséggel. Természetesen az egy háztartásban élő közeli hozzátartozók (házastárs, bejegyzett élettárs, élettárs, gyermekek) lényegesen nagyobb súllyal esnek latba, mint más rokonok. Így egy egyedülálló személy esetében sokkal nagyobb az esélye annak, hogy az illetősége a munkavégzés államában legyen megállapítható.

A szokásos tartózkodási hely az az állam, ahol az adott személy gyakrabban, hosszabb időszakban tartózkodik. A nemzetközi gyakorlat alapján nem feltétlenül elegendő egy adott naptári évet vizsgálat alá vonni, hanem a releváns, megfelelően hosszú időszakban kell az egyes államokban való tartózkodások hosszát összevetni. Így például egy öt éves időszakban a két állam között ingázó személy esetében – ha a munkavégzés körülményei az öt éves időszakban változatlanok – akár a teljes öt éves időszak vizsgálat alá vonható, és így az illetőség állama az lesz, amelyikben a magánszemély az öt év átlagában több időt tölt.

Az állampolgárság fogalma értelemszerű, míg az illetékes hatóságok egyeztető eljárásával kapcsolatban kiemelés érdemel, hogy annak megindítására és lefolytatására Magyarországon a **Pénzügyminisztérium** jogosult.

2.4. Illetőségváltás az adóéven belül

Az előzőekben leírtakból megállapítható, hogy az illetőséget a magánszemély körülményei határozzák meg. **A magánszemély körülményeinek változásával az illetősége is változhat**, akár egy adott adóéven belül is. Ez természetesen azzal a következménnyel is jár, hogy az illetőségváltás előtt és után megszerzett jövedelem adókötelezettsége eltérő. Kiemelés érdemel, hogy abban az esetben, ha valaki a végleges távozás szándékával kívánja elhagyni Magyarországot, akkor az adóhatóságtól kérheti, hogy az adóját soron kívül, határozattal állapítsák meg. Ebben az esetben értelemszerűen nem kell adóbevallást tenni.¹⁰

Tételezzük fel, hogy a magyar állampolgárságú magánszemély az év első nyolc hónapjában Magyarországon él, így egyértelmű, hogy belföldi illetőséggel bír. Ez a személy szeptember 1-jével egy másik államba költözik, az ottani szabályok szerint illetőséget szerez, és a korábbi magyar egzisztenciáját felszámolja. Ebben az esetben a magánszemély mindkét állam belső jogszabályai szerint belföldinek minősül, így a tényleges illetőségét a két állam között a kettős adóztatás elkerüléséről szóló Egyezmény 4. Cikkének előírásai szerint kell megállapítani. Amennyiben tehát a kérdéses személy szeptember 1-jétől csak a külföldi államban bír állandó lakóhellyel, hiszen a magyar egzisztenciáját felszámolta, akkor a magánszemély ettől az időponttól külföldi illetőségűnek minősül. Azaz a magánszemély az év első 8 hónapjában belföldi illetőségűnek tekintendő, míg a következő 4 hónapban külföldinek.

⁹ A Magyarország által elfogadott nemzetközi gyakorlat a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Modellegyezményének kommentárjából ismerhető meg.

¹⁰ Az Art. 148. § (1) bekezdése szerint.

3. Az Egyezmények egyes jövedelemtípusokra vonatkozó előírásai

Ismételten kiemelendő, hogy az Egyezmények előírásai eltérőek, így az alábbiakban leírtak nem minden esetben irányadóak. Tehát a konkrét Egyezmény szabályainak vizsgálata az adókötelezettség elbírálása során nem mellőzhető.

3.1. Nem önálló munka

A nem önálló munka fogalmát az Egyezmények nem határozzák meg, így annak tartalmát az államok saját, belső joga alapján kell megállapítani. Külföldön végzett munka esetében tehát a nem önálló munka fogalmát a külföldi állam jogosult meghatározni. Feltétlenül ide tartozik a munkaviszonyból származó jövedelem, de – külföldön végzett tevékenység esetén – akár e fogalom alá tartozhatnak azok a megbízási jogviszonyok is, amelyek tartalmukban – a felelősségi viszonyok, a megbízó közvetlen utasítási jogköre, a munkavégzés helye stb. alapján – közelítenek a munkaviszonyhoz.

A nem önálló munkából származó jövedelem nem csupán a pénzbeli járandóságokat jelenti, hanem **magában foglalja a munkaviszonyhoz kötődő természetben adott juttatásokat is** (például: béren kívüli juttatások, lakás- és gépkocsi-használat, egészség- és életbiztosítások).

Az Egyezmények előírásai szerint a magánszemély által nem az illetősége szerinti államban végzett nem önálló munkából származó jövedelem **főszabály szerint abban az államban adóztatható, ahol a munkát végzik**. Azaz a magyar magánszemélyek által külföldön végzett munka ellenértéke a külföldi államban adóköteles.

A fenti főszabály alól kivételt képeznek a rövid távú kiküldetések. Amennyiben ugyanis a magyar magánszemély a munkát a külföldi államban végzi, de

- **a külföldi államban való tartózkodás hossza** az adóévben/a naptári évben/bármely 12 hónapos időszakban¹¹ **nem haladja meg a 183 napot**, és
- a díjazást olyan **munkáltató**¹² fizeti (vagy olyan munkáltató nevében fizetik), aki **nem bír illetőséggel a munkavégzés helye szerinti államban**,
- és a **díjazás költségét nem a munkáltató** a munkavégzés helye szerinti államban lévő **telephelye viseli**,

akkor a jövedelem adóztatásának joga Magyarországon marad. Azaz, ha egy magyar munkáltató rövid, 183 napnál nem hosszabb időszakra küld ki egy magyar munkavállalót a külföldi államba, és a kiküldetés költségeit nem terheli rá a külföldi államban található telephelyére¹³, a munkavállalónak csak Magyarországon keletkezik adókötelezettsége.

¹¹ Az Egyezmények eltérő szövegezéséből származó különbség.

¹² Ld. a NAV honlapján 2012. november 1-jén közzé tett tájékoztatót a gazdasági munkáltató meghatározásáról!

¹³ A telephely külön jogalanyisággal nem bír, állandó üzleti helyet jelent. Ilyen például az üzletvezetés helye, a fiók, az iroda, a gyár, a műhely, a bánya.

Például, ha egy magyar társaság egy külföldi cégtől kapott megrendelését oly módon teljesíti, hogy egy magyar illetőségű munkavállalóját küldi ki a feladat ellátására, akkor a jövedelem adóztatásának joga Magyarországon marad. Ennek egyrészt feltétele, hogy a kiküldetés hossza ne haladja meg a 183 napot. Másrészt feltétel az is, hogy a kiküldött béréne a külföldi megrendelő, hanem a magyar cég fizesse. Harmadrészt feltétel, hogy a magyar cég esetleges külföldi telephelye ne számolja el ezt a bért a költségei között, jellemzően tehát a külföldi államban fizetendő társasági adó megállapítása során. Ha az itt felsorolt feltételek bármelyike nem teljesül, akkor a jövedelem adóztatásának joga a külföldi államot illeti meg.

A külföldi tartózkodás hosszát a **fizikai jelenlét** napjainak számán alapuló módszerrel kell megállapítani. Ez azt jelenti, hogy minden olyan nap, amelyben a magánszemély bármilyen rövid időszakot is a külföldi államban tölt (ide nem értve a külföldi országon megszakítás nélkül történő átutazást) egész napnak számít a 183 nap számítása szempontjából. Ez azt jelenti, hogy a külföldi államba való megérkezés, az onnan való távozás és az ott végzett munka során ott töltött szabadnapok is figyelembe veendőek. Amennyiben a vizsgálandó időszakon belül (adóév, naptári év, bármely 12 hónapos időszak) a magánszemély több alkalommal is a külföldi államban tartózkodik, akkor ezen tartózkodások hossza összeadódik.

Természetesen az a szabály, hogy a jövedelem ott adóztatható, ahol a munkát végzik, azt is eredményezheti, hogy a magánszemély jövedelmének meghatározott hányada az egyik, meghatározott hányada a másik államban válik adóztathatóvá. Például, ha a magánszemély egy adott külföldi államban kerekén hét hónapot tölt kiküldetésben, akkor a hét havi (alap)bére külföldön, öt havi pedig Magyarországon válik adóztathatóvá. Azok a juttatások azonban, amelyek kifejezetten a kiküldetéshez kapcsolódnak (mint amilyen a napidíj), természetesen csak a külföldi államban adóztathatóak.

Amennyiben a kiküldetés időtartama nem egybefüggő, például mert a magánszemély a két állam között ingázik, akkor az adóztatásra jogosult állam meghatározása nehezebb. Ez esetben, tekintettel arra, hogy az Egyezmény szerint a külföldön végzett munkából származó jövedelem adóztatható a külföldi államban, a jövedelem olyan aránya válik adókötelessé külföldön, amelyet az adott államban munkában töltött napok és az összes munkában töltött nap aránya meghatároz.

Például, ha egy magyar társaság magyar illetőségű munkavállalója egy külföldi építkezésre rendszeresen jár ki, és a munkavállaló az adóévben 200 napot tölt kiküldetésben, akkor a 183 nap átlépése miatt a kivételes szabály nem irányadó. A példa szerinti esetben a külföldi államban végzett munka ellenértéke a külföldi államban, míg az adóévből fennmaradó időszakban végzett munka ellenértéke Magyarországon válik adóztathatóvá. A magánszemély (alap)bére olyan arányban adóztatható a külföldi államban, amilyen arányt a külföldi államban végzett munka – jellemzően napokban meghatározott – időtartama és az összes munkában töltött időszak aránya meghatároz. Például, ha a magánszemély a 200 nap külföldi tartózkodás során 150 napot tölt munkában, és az adóévben összesen 250 napot dolgozik, akkor az alapbér 60 százaléka ($150/250$) adóztatható külföldön és 40 százaléka Magyarországon.

A külföldi kiküldetésre, külszolgálatra tekintettel kapott belföldön adóztatható napidíj teljes összegéből levonható annak 30 százaléka, de legfeljebb a külföldön töltött napokra a külföldi kiküldetéshez kapcsolódó elismert költségekről szóló 285/2011. (XII. 22.) Korm. rendelet

szerinti napi 15 euró. A nemzetközi áru- és személyszállításban dolgozók – választásuk alapján – vagy napi 60 eurót vonhatnak le naponta az említett Korm. rendelet alapján a napidíjukból, vagy az előzőek szerint számolhatnak el költséget. A magyar honvédség állományában lévő, nem katonadiplomáciai tevékenységet végző, műveleti területen külszolgálatot teljesítő magánszemélyek a napidíjukból annak 50 százalékát vonhatják le.

Kiemelendő, hogy az előzőekben leírtak nem minden munkavégzésből származó jövedelem adóztatásával kapcsolatosan irányadóak. Ugyanis egyrészt a nemzetközi forgalomban üzemeltetett **hajók és repülők**, illetve egyes Egyezmények szerint a nemzetközi forgalomban üzemeltetett teherautók és buszok személyzetének jövedelme a járművet üzemeltető társaság illetősége szerinti államban adóztatható, függetlenül a munkavégzés helyétől. Másrészt speciális szabályok vonatkoznak az Egyezményekben a társaságok **igazgatóságában, igazgatótanácsában**, illetve egyes Egyezmények szerint felügyelőbizottságában való tagságért fizetett tiszteletdíjakra, melyek a társaság – és nem a magánszemély – illetősége szerinti államban adóztathatóak. Harmadrészt a **művészek és sportolók** személyesen kifejtett tevékenységéből származó jövedelme csak a tevékenység helye szerinti államban adóztatható. Negyedrészt a **közszolgáltatból**, azaz egy adott állam, annak közigazgatási egysége vagy helyi hatósága számára végzett munka kizárólag abban az államban adóztatható, amelyik állam részére a közszolgáltatást végzik (kivéve, ha a magánszemély a munkavégzés helye szerinti államban illetőséggel és állampolgársággal egyaránt bír). Végezetül Egyezményenként eltérő módon speciális szabályok vonatkoznak a **diákok, gyakornokok, tanárok és kutatók** jövedelmeire is. A korábbi munkavégzésre tekintettel fizetett **nyugdíj** általánosságban a magánszemély illetősége szerinti államban adóztatható, kivéve, ha a nyugdíjat korábban egy adott állam részére végzett közszolgáltatásra tekintettel juttatják. Ebben a második esetben a nyugdíj abban az államban adóztatható, amely állam, vagy annak hatósága részére a nyugdíjat megalapozó közszolgáltatást végezték (kivéve, ha a magánszemély a másik államban illetőséggel és állampolgársággal egyaránt bír).

Figyelem! Amennyiben az itt leírtak alapján a magyar illetőségű magánszemély jövedelme nem adóztatható Magyarországon, azt Magyarországon az összevont adóalap részeként nem kell bevallani, de tájékoztató adatként szerepeltetni kell a bevallásban.

3.2. Vállalkozási nyereség, szabad foglalkozás

A vállalkozási nyereségre (az Egyezmények 7. Cikke) és a szabad foglalkozásból származó jövedelemre (jellemzően az Egyezmények 14. Cikke) gyakorlatilag ugyanazon szabályok vonatkoznak, a megkülönböztetésnek inkább történeti okai vannak. Így a szabad foglalkozás jellemzően magában foglalja különösen az önállóan kifejtett tudományos, irodalmi, művészeti, nevelési vagy oktatási tevékenységet, valamint az orvosok, ügyvédek, mérnökök, építészek és fogorvosok önálló tevékenységét. Ehhez képest minden más gazdasági tevékenységből származó jövedelem a vállalkozási nyereség kategóriába tartozik.¹⁴

Mind a vállalkozási nyereség, mind a szabad foglalkozásból származó jövedelem **főszabály szerint csak a magánszemély (vállalkozás) illetősége szerinti államban adóztatható**. A főszabály alól kivétel, hogy ha a személy a tevékenységének kifejtéséhez a másik Szerződő Államban **telephellyel (állandó berendezéssel)** rendelkezik, úgy a jövedelem a telephelynek (állandó berendezésnek) betudható része a másik államban adóztatható. Ez azt jelenti, hogy egy magyar magánszemély – például egyéni vállalkozó – a vállalkozási tevékenységéből származó jövedelemből csak akkor köteles külföldön adót fizetni, ha a külföldi államban van telephelye (állandó berendezése).

¹⁴ Az Egyezmények alkalmazásában – jellemzően azok 3. Cikkeiben található fogalom alapján – magánszemélyek is minősülhetnek vállalkozásnak.

A telephely fogalmát az Egyezmények 5. Cikke határozza meg. E szakasz alapján telephelynek minősül az **üzleti tevékenység** olyan tartós **színtere**, amelyen keresztül a vállalkozás a tevékenységét – részben vagy egészben – folytatja. A telephely jellemzően valamilyen ingatlan vagy berendezés lehet, de telephelynek minősülhet az építési, szerelési munkálatok helyszíne is. Ugyancsak telephellyel bírónak kell tekinteni azt a vállalkozást, amely a másik államban olyan független képviselővel, ügynökkel rendelkezik, aki a vállalkozás nevében szerződéseket köthet. Ezen túl a telephelynek tartósnak kell lennie, azaz mind helyben, mind időben meghatározott mértékű állandósággal kell bírnia. Egyrészt tehát az üzlet helyének – a jelentéktelen eltérésektől eltekintve – azonos helyen kell maradnia, másrészt meghatározott hosszúságú időszakban – ami a nemzetközi gyakorlat szerint körülbelül 6 hónap, de egyes Egyezmények ettől eltérhetnek – fenn kell állnia ahhoz, hogy telephelynek minősülhessen.

A magyar adóhatóság gyakorlata szerint a telephelyre vonatkozó szabályok az állandó berendezésre – azaz a szabad foglalkozásból származó jövedelemre – is irányadóak, de kiemelendő, hogy egyes külföldi államok gyakorlata ettől eltérhet. Amennyiben a vállalkozásnak az előzőekben leírtak alapján telephelye áll fenn, akkor is csak a telephelynek betudható jövedelem adóztható a külföldi államban. A külföldi államban található telephelynek betudható nyereség általában annyi, amennyit az adott telephely akkor ért volna el, ha a központ helyett egy teljesen különálló vállalkozással kötött volna üzletet a rendes piacon uralkodó feltételekkel és árakkal.

3.3. Osztalék

Az osztalékkal kapcsolatban a magánszemélynek nagy valószínűséggel **mindkét államban keletkezik adókötelezettsége**. A magyar illetőséggel bíró magánszemélynek fizetett osztalék ugyanis főszabály szerint Magyarországon adóztható. Ugyanakkor az Egyezmények lehetővé teszik a másik, az osztalék forrása szerinti állam számára is az osztalék meghatározott korlátig – jellemzően 10 vagy 15 százalékos mértékig – történő adóztatását. Ennek a külföldön megfizetett korlátozott mértékű adónak a Magyarországon fizetendő adóból történő levonását az Egyezmények – és ezzel párhuzamosan a magyar szabályok is – lehetővé teszik.

Ez azt jelenti, hogy a külföldi forrásból fizetett osztalék után a magyar illetőségű magánszemélynek mindkét államban keletkezik adókötelezettsége. Ezen túl, ha például az Egyezmény az osztalék forrása szerinti államnak maximum 15 százalékos mértékű adó kivetését teszi lehetővé, és a külföldi állam ezzel a jogával él is, akkor a magyar előírások szerint főszabályként fizetendő 15 százalékos mértékű adóból a külföldön megfizetett 15 százalékos adó levonható, így Magyarországon nem kell az osztalék után adót fizetni. Ugyanakkor, ha a külföldön levont adó a magánszemély részére visszajár, a Magyarországon fizetendő adó értelemszerűen nem csökkenthető.

3.4. Kamat, jogdíj

A magyar illetőséggel bíró magánszemélynek fizetett kamat vagy jogdíj (például a szerzői jogdíj, a találmány felhasználásának fejében fizetett ellenérték) az **Egyezmények többsége szerint Magyarországon adóztható**. Ugyanakkor mindkét jövedelemtípus esetében előfordul, hogy egyes Egyezmények a jövedelem adóztatásának jogát – meghatározott mértékig – a jövedelem forrásának állama számára is lehetővé teszik. Amennyiben a jövedelem mindkét államban adóztható, az osztaléknál leírtak megfelelően alkalmazhatóak.

Például, ha egy magyar illetőségű magánszemélynek egy horvát hitelintézetnél lévő betétjére kamatot írnak jóvá, akkor ennek a kamatnak az adóztatására kizárólag Magyarország jogosult. Azaz a kamatjövedelem után a 15 százalékos mértékű adót a magánszemélynek a magyar adóbevallásában kell bevallania, és a bevallás benyújtására nyitva álló határidőig megfizetnie. Annak érdekében, hogy a magyar magánszemélytől a külföldi hitelintézet által jóváírt kamatból ne vonjanak adót, a magyar magánszemélynek a horvát bank részére illetőségigazolást kell adnia. A magyar illetőségigazolást a Nemzeti Adó- és Vámhivatal állítja ki magyar, vagy angol és magyar nyelven.

3.5. Bérbeadásból származó jövedelem

Az ingatlan bérbeadásából származó jövedelem az ingatlan fekvése szerinti államban adóztatható, míg az ingó bérbeadásból származó jövedelem a magánszemély illetősége szerinti államban. Tehát a magyar illetőségű magánszemély külföldön található lakásának bérbeadásából származó jövedelme Magyarországon nem adóztatható.

3.6. Elidegenítésből származó jövedelem

Az ingatlan eladásából származó jövedelem az ingatlan fekvése szerinti államban adóztatható, míg az ingó vagy értékpapír eladásából származó jövedelem (árfolyamnyereség) jellemzően a magánszemély illetősége szerinti államban. Tehát a magyar illetőségű magánszemély külföldön található lakásának eladásából származó jövedelme Magyarországon nem adóztatható, ugyanakkor a külföldi tőzsdén kötött ügyletek eredménye után az adót jellemzően Magyarországon kell megfizetni.

3.7. Egyéb jövedelmek

Az előzőekben nem említett jövedelemfajták – például a szerencsejátékból származó jövedelem – kizárólag a magánszemély illetősége szerinti államban adóztatható.

4. Olyan külföldi államból származó jövedelem, mellyel Magyarországnak nincs Egyezménye

Ha egy magyar illetőségű magánszemély olyan államból részesül jövedelemben, amellyel Magyarországnak nincs a kettős adóztatás elkerüléséről szóló Egyezménye (a továbbiakban: nem egyezményes állam), akkor a jövedelem adóztatására mindkét állam jogosult. Azaz előfordulhat, hogy ilyen esetben ténylegesen kétszer kellene a jövedelem után az adót megfizetni. Ezt a méltánytalan helyzetet a magyar belső szabályok azonban orvosolják.

Ha ugyanis a nem egyezményes államban található forrásból származó, összevont adóalapba tartozó jövedelemből a külföldi államban is vonnak személyi jövedelemadót (és ez a magánszemély részére nem jár vissza), akkor **a Magyarországon fizetendő személyi jövedelemadó összegét csökkenti a külföldön megfizetett adó 90 százaléka**, de legfeljebb e jövedelem adóalapjára az adó mértékével (15 százalékkal) megállapított adó.¹⁵

Rendkívül fontos, hogy Egyezmény hiányában a magánszemély illetőségét – a magyar adókötelezettség szempontjából – kizárólag a magyar szabályok szerint kell megállapítani.¹⁶ Ez például azt eredményezi, hogy egy magyar állampolgár csak akkor minősül külföldinek, ha egyben kettős állampolgár is, és Magyarországon nincsen bejelentett állandó lakóhelye.

¹⁵ Az Szja tv. 32. § (1) bekezdése szerint.

¹⁶ Lásd: 2.1. fejezet.

Például, ha egy magyar állampolgár – aki nem kettős állampolgár – öt évig nem egyezményes államban dolgozik, akkor ez a személy megőrzi magyar illetőségét, függetlenül attól, hogy van-e Magyarországon lakóhelye. Azaz az ebben az időszakban szerzett jövedelmének adóztatására Magyarország jogosult azzal, hogy a külföldön fizetett adó maximum 90 százaléka, de legfeljebb e jövedelem adóalapjára eső 15 százalék adó a Magyarországon fizetendő adót csökkenti.

A nem egyezményes államból származó külön adózó jövedelem esetén a Magyarországon fizetendő adót szintén csökkenti a külföldön levont adó összege azzal, hogy nemzetközi szerződés hiányában a külföldön megfizetett adó beszámítása következtében a jövedelem után fizetendő adó nem lehet kevesebb a jövedelem 5 százalékánál. Természetesen ebben az esetben sem csökkenti a magyar adót az az adóösszeg, amely a magánszemély részére a külföldi államban visszajár.

Például a nem egyezményes államból származó osztalékból a külföldi államban levont adó összege 22 százalék. Ennek az adónak a figyelembevételével a Magyarországon fizetendő 15 százalékos mértékű adóra tekintettel nem lenne belföldön adófizetési kötelezettség, mivel azonban ilyen esetben Magyarországon legalább a jövedelem 5 százalékát kell személyi jövedelemadóként megfizetni, e jövedelem tulajdonosa esetében a fizetendő adó mértéke 5 százalék lesz.

Az előzőekben leírtaktól eltérően egyéb jövedelemnek minősül az alacsony adókulcsú államban székhellyel rendelkező jogi személy, egyéb szervezet által, vagy annak megbízásából fizetett kamat és osztalék, az ilyen társaság értékpapírjának árfolyamnyeresége, illetve az ilyen társaságból kivont jövedelem.

Alacsony adókulcsú államnak tekintendő az olyan állam, amelyben törvény nem ír elő a társasági adónak megfelelő adókötelezettséget vagy az előírt adómérték kevesebb, mint 9 százalék, kivéve, ha az állammal Magyarország egyezményt kötött a kettős adóztatás elkerülésére a jövedelem- és a vagyonadók területén.

Ugyancsak egyéb jövedelem az olyan államban belföldi illetőséggel bíró személy által fizetett kamat, amely állammal Magyarországnak nincs hatályos egyezménye a kettős adóztatás elkerülésére a jövedelem- és a vagyonadók területén.

5. Egyes eljárási szabályok

5.1. *A külföldi pénzben megszerzett jövedelem átszámítása*

A magyar jövedelmet és az adót forintban kell megállapítani. Ennek érdekében a külföldi pénzben megszerzett bevételt – és a magánszemélyt terhelő esetleges kiadást – a magánszemély választása szerint a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) hivatalos, a **bevételszerzés napján érvényes devizaárfolyamának** alapulvételével lehet forintra átszámítani. Amennyiben egy külföldi pénz nem szerepel az MNB hivatalos devizaárfolyam-lapján, akkor azt az MNB által közzétett, euróban megadott árfolyamon először euróra, majd az eurót az előzőek szerint forintra kell átszámítani.

A magánszemély azonban választhatja, hogy a jövedelme alapját képező külföldi pénzben megszerzett bevételének forintra történő átszámításához a bevétel megszerzésének napját megelőző hónap 15-én érvényes MNB árfolyamot alkalmazza.

A fentiekben leírtaktól eltérően a külföldi pénznemben megszerzett kamatjövedelemből, osztalékból az adót ugyanazon külföldi pénznemben kell megállapítani, levonni és az MNB hivatalos, a megszerzés időpontjában érvényes devizaárfolyamán forintra átszámítva kell megfizetni.

5.2. Adóbevallás, adófizetés

A külföldről származó jövedelmek esetében jellemzően nincs olyan személy, aki kifizetőként járna el. Így a jövedelmet és annak adóját kifizető hiányában a magánszemély köteles megállapítani. Ezeket az adatokat tehát nem a kifizető igazolása, hanem a magánszemély saját nyilvántartása fogja tartalmazni.

Kifizető, munkáltató hiányában az összevont adóalapba tartozó jövedelmekből nem kerül az adóelőleg levonásra. Éppen ezért, ilyen esetben **az adóelőleget is a magánszemélynek kell megfizetnie**, mégpedig a jövedelemszerzés negyedévét követő hónap 12. napjáig. A befizetett adóelőlegről bevallást, bejelentést külön nem kell tenni.

Nem kell adóelőleget fizetni, ha a jövedelem olyan államból származik, amellyel Magyarország nincs a kettős adóztatást elkerülő egyezménye.

Egyes tőkejövedelmek, így az értékpapír-kölcsönzésből, a vállalkozásból kivont jövedelem esetén az adót – ha a kifizető azt nem vonta le – a magánszemélynek szintén a negyedévet követő hónap 12-éig kell megfizetnie. Ettől eltérően a kamatjövedelem, az árfolyamnyereségből, csereügyletből és tőzsdei (ellenőrzött tőkepiaci) ügyletből származó jövedelem, továbbá az osztalékjövedelem esetén az adót az adóbevallás benyújtására nyitva álló határidőig kell megfizetni.

Végezetül szintén a magánszemély kötelezettsége az, hogy a külföldről származó jövedelmet az szja bevallásában (a bevallási tervezet felhasználásával készült bevallásában) bevallja.

5.3. Adókedvezmény érvényesítése Magyarországon 2013. január 1-jétől

A magyar belföldi illetőségű magánszemély Magyarországon kedvezményt (adóalapkedvezményt, adókedvezményt, adó feletti rendelkezési jogosultságot) csak akkor érvényesíthet, ha ugyanarra az időszakra a másik államban, ahol az önálló, nem önálló tevékenységből, nyugdíjból származó jövedelme megadóztatható – figyelemmel a kettős adóztatás elkerüléséről szóló nemzetközi egyezmények rendelkezéseire is – **nem vett és nem is vesz igénybe kedvezményt**¹⁷.

¹⁷ Az Szja tv. 1/A. § szerint.

II. Társadalombiztosítási kötelezettségek teljesítése

Magyarország az EGT államokon túlmenően harmadik országokkal is kötött a közösségi koordinációs szabályok elvein alapuló, szociális biztonsági egyezményeket, illetve az 1950-es években létrejött megállapodások alapján érvényben vannak még egyes szociálpolitikai egyezmények is. Hasonlóan az adókötelezettség megállapításához a társadalombiztosítási kötelezettségeket is az eset összes körülményének és az irányadó nemzetközi egyezmény konkrét szabályainak figyelembevételével kell megállapítani

A magyar állampolgárok külföldi foglalkoztatása kapcsán a foglalkoztatói kötelezettségek teljesítése, illetve a külföldön dolgozó magánszemély társadalombiztosítási jogállásának megítélésével kapcsolatban a következőkre hívjuk fel a figyelmet.

A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény¹⁸ rendelkezéseit

- a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról és annak végrehajtásáról szóló uniós rendeletek¹⁹ (a továbbiakban: Közösségi rendelet), illetve
- a nemzetközi egyezmény²⁰ hatálya alá tartozó személyre az egyezmény szabályai szerint kell alkalmazni.

Ez azt jelenti, hogy a nemzetközi egyezmények szabályai elsőbbséget élveznek a hazai belső joggal szemben, ezért a biztosítási kötelezettség elbírálása főszabály szerint az egyezményekben rögzítettek alapján történik. Abban az esetben, ha a munkavégzésre (a vállalkozás folytatására, az önálló tevékenységre) a Közösségi rendelet, vagy egyezmény alapján Magyarország jogszabályait kell alkalmazni, akkor a biztosítási és járulékfizetési kötelezettséget a Tbj. szabályai szerint kell teljesíteni.

1. Közösségi jogalkalmazás

A Közösségen belül nincs egységes társadalombiztosítási rendszer, minden tagállam maga határozza meg, hogy mely ellátásokat, milyen feltételekkel, mely személyeknek nyújt, és az ellátások fedezetéül milyen mértékű járulékot kell fizetniük a biztosítottaknak, foglalkoztatóknak. Ugyanakkor az EGT állampolgárai²¹ - nemzeti hovatartozástól függetlenül – társadalombiztosítási szempontból olyan jogokkal rendelkeznek, és olyan kötelezettségek terhelik őket bármely tagállamban, mint az adott tagállam állampolgárait. A Közösségi szintű szabályozás kizárólag a tagállamonként eltérő rendszereket – a jogosultságok megőrzése, illetve az esetleges hátrányok megszüntetése érdekében – koordinálja.

2. Személyi hatály

A Közösségi rendeletet a tagállamok állampolgáira, egy tagállamban lakóhellyel rendelkező hontalanokra és menekültekre – akik egy vagy több tagállam jogszabályainak hatálya alá

¹⁸ Röviden: Tbj.

¹⁹ A szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (röviden: Közösségi rendelet) és a végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: Vhr.).

²⁰ Az érvényben lévő kétoldalú szociális biztonsági, illetve szociálpolitikai egyezmények a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő honlapján, a www.neak.gov.hu címen, a lakossági kezdőlapon, valamint honlapunkon, a www.nav.gov.hu címen érhető el.

²¹ Az Európai Közösség és annak tagállamai, valamint a Svájci Államszövetség között a személyek szabad mozgásáról szóló megállapodás alapján - bár Svájc nem tagja az Európai Uniónak - 2006. április 1-jétől Svájc vonatkozásában 2012. április 1-jétől a Közösségi rendeletet kell alkalmazni.

tartoznak vagy tartoztak –, valamint ezek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira kell alkalmazni. Ugyancsak alkalmazni kell azoknak a személyeknek a túlélő hozzátartozóira, akik egy vagy több tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartoztak, függetlenül az ilyen személyek állampolgárságától, ha túlélő hozzátartozóik egy tagállam állampolgárai vagy a tagállamok egyikében tartózkodó hontalanok vagy menekültek.

Az EFTA-országokra (Izland, Liechtenstein, Norvégia), valamint Svájcra ugyancsak az új Közösségi rendelet alkalmazandó.²²

3. Biztosítási kötelezettség megállapítása

A Közösségi rendelet a biztosítási kötelezettség elbírálása szempontjából pontosan meghatározza, hogy egy adott jogviszonyra a szociális biztonság szempontjából mely tagállam joghatósága vonatkozik, azaz a biztosítási jogviszonyt, a járulékfizetési kötelezettséget melyik tagállam előírásai szerint kell megállapítani. A rendelet hatálya alá tartozó személyekre **csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandóak** még azok esetében is, akik egyidejűleg több tagállamban végeznek kereső tevékenységet.

3.1 Kizárólag egy tagállamban tevékenységet folytató személyek

Főszabály szerint az egy tagállamban – nem kiküldetés keretében – tevékenységet folytató személyek abban az államban tartoznak a társadalombiztosítási kötelezettség alá, amelyben kereső tevékenységüket végzik.²³

Példa: Egy magyar állampolgár munkavállalóként Ausztriában dolgozik, más tagállamban munkavállalóként, önálló vállalkozóként tevékenységet nem folytat. Ez a munkavállaló kizárólag Ausztriában, az osztrák szabályok szerint lesz biztosított és társadalombiztosítási kötelezettségeit is az osztrák szabályok szerint kell teljesítenie. E kötelezettségek tekintetében érdektelen, hogy az I. fejezetben ismertetett szabályok alapján személyi jövedelemadót mely országban fizet.

3.1.1 Kiküldetés²⁴

A főszabálytól eltérő szabályozás érvényesül kiküldetés esetén. Amennyiben az egyik tagállam területén munkavállalót alkalmazó munkáltató a munkavállalót másik tagállam területére küldi ki abból a célból, hogy ott nevében munkát végezzen, akkor a munkavállaló továbbra is a küldő állam társadalombiztosítási szabályai szerint lesz biztosított, feltéve, hogy a munkavégzés időtartama nem haladja meg a 24 hónapot.

A tagállamok egyikében szokásosan önálló vállalkozóként tevékenykedő olyan személy, aki hasonló tevékenység végzése céljából egy másik tagállamba távozik, továbbra is az első tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartozik, feltéve, hogy az ilyen tevékenység várható időtartama nem haladja meg a 24 hónapot.

²² A Közösségi rendeletet kell alkalmazni a harmadik ország olyan állampolgáira is, akikre a Közösségi rendeletet csupán állampolgárságuk miatt nem vonatkozna, illetve ezek családtagjaira és túlélő hozzátartozóira is feltéve, hogy valamely tagállam területén jogszerűen rendelkeznek lakóhellyel és helyzetük összes vonatkozása nem egy tagállamot érint.

²³ A köztisztviselők azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak, amely tagállam jogszabályainak hatálya alá az őket alkalmazó közigazgatási szerv tartozik. Egy tagállam fegyveres erőibe szolgálatra vagy polgári szolgálatra behívott vagy újból behívott személyek e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartoznak.

²⁴ A Közösségi rendelet hatálya alá tartozó fogadó államban vagy EGT-államban a vonatkozó nemzetközi egyezmények alapján a külképviseletekről és a tartós külszolgálatról szóló 2016. évi LXXIII. törvény (a továbbiakban: Külszoltv.) szerinti tartós külszolgálat nem minősül a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló rendelet szerinti kiküldetésnek.

Az átmeneti kiküldetés szabályai szigorú feltétekhez kötöttek és korlátozott idejű foglalkoztatás esetén alkalmazhatók. Magyarországon a kiküldetés feltételeinek²⁵ vizsgálata után az alkalmazandó jogra vonatkozó igazolást²⁶ a kormányhivatal megyei székhelyen működő járási hivatala, illetve Pest megye és a főváros esetében Budapest Főváros Kormányhivatala XIII. kerületi hivatala (a továbbiakban: egészségbiztosítási szakigazgatási szerv) adja ki.

3.1.2 Kiküldetés esetén nem állapítható meg a magyar jog alkalmazandó társadalombiztosítási jogként, ha a foglalkoztató

- a cégbíróság által jogerősen be nem jegyzett előtársaság,
- a kiküldetés teljes időtartama alatt csak olyan munkavállalókat foglalkoztat belföldön, akik a cég irányításával vagy adminisztratív tevékenységével kapcsolatos feladatokat látnak el, vagy
- a kiküldetés helye szerinti államban a magyarországi tevékenységéhez képest - a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev. 2. rendszerének létrehozásáról és a 3037/90/EGK tanácsi rendelet, valamint egyes meghatározott statisztikai területekre vonatkozó EK-rendeletek módosításáról szóló, 2006. december 20-i 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 1. melléklete szerint - más nemzetgazdasági ágazatba tartozó tevékenységet folytat;
- kiküldetés időtartama alatt a kiküldött munkavállaló felett nem gyakorolja teljeskörűen a munkáltatói jogkört; vagy

a munkavállaló

- nem rendelkezik a kiküldetés kezdő napját közvetlenül megelőzően legalább 30 nap, megszakítás nélküli egészségügyi szolgáltatásra való jogosultsággal;
- kiküldetésére azért került sor, hogy a kiküldetés helye szerinti államban egy korábban kiküldött munkavállalót felváltson;
- korábban ugyanabban az államban volt a kiküldetésre meghatározott leghosszabb időtartamig kiküldött (ide értve az 1408/71/EGK rendelet szerinti kiküldetést is), és a korábbi kiküldetés lejártától nem telt el 60 nap, vagy
- a kiküldetésére azért kerül sor, hogy a kiküldetés helye szerinti vállalkozás a munkavállalót egy másik vállalkozás rendelkezésére bocsássa, vagy másik tagállamba küldje tovább.

3.2 Tevékenység végzése több tagállamban

A két vagy több tagállamban szokásosan munkavállalóként tevékenységet végző biztosítási kötelezettsége a **lakóhelye szerinti tagállamban** állapítandó meg, ha tevékenységének jelentős részét²⁷ ebben a tagállamban végzi.

Amennyiben a munkavállaló a tevékenységének jelentős részét nem a lakóhelye szerinti tagállam végzi, akkor:

- annak a tagállamnak a társadalombiztosítási jogszabályai alkalmazandók, amelyben a vállalkozás vagy munkáltató bejegyzett székhelye vagy üzletviteli helye található, ha a személyt egyetlen vállalkozás vagy munkáltató alkalmazza;

²⁵ A részletes feltételeket a 195/1997 (XI.5.) Korm. rendelet tartalmazza.

²⁶ 2010. május 1-je után kezdődő kiküldetés esetén az A1 jelű nyomtatvány igazolja.

²⁷ Lásd: Vhr. 14. cikk (8) bekezdés.

- ha a személyt **két vagy több olyan vállalkozás vagy munkáltató** alkalmazza, mely vállalkozások **bejegyzett székhelye vagy üzletviteli helye egyetlen tagállamban** található, akkor annak a tagállamnak a társadalombiztosítási szabályai irányadók, amelyben a vállalkozások vagy munkáltatók bejegyzett székhelye vagy üzletviteli helye található;
- ha a személyt **két vagy több olyan vállalkozás vagy munkáltató** alkalmazza, amelyek bejegyzett székhelye vagy üzletviteli helye **két tagállamban** található, amelyek közül az egyik a lakóhely szerinti tagállam, ebben az esetben annak **a lakóhely szerinti tagállamtól eltérő tagállamnak** a társadalombiztosítási szabályai alkalmazandók, amelyben a vállalkozás vagy munkáltató bejegyzett székhelye vagy üzletviteli helye található;
- ha a személyt **két vagy több olyan vállalkozás vagy munkáltató** alkalmazza, amelyek közül **legalább kettőnek** a bejegyzett székhelye vagy üzletviteli helye **a lakóhely szerinti tagállamtól eltérő tagállamokban** található, akkor a lakóhely szerinti tagállam társadalombiztosítási szabályait kell alkalmazni.

3.2.1. Munkavállalóként egyidejűleg több tagállamban végzett tevékenység

Annak a személynek, aki egyidejűleg az egyik tagállam területén munkavállalóként, egy másik tagállam területén pedig önálló vállalkozóként folytat tevékenységet, a biztosítási kötelezettsége a munkavégzés helye (ahol munkavállalóként dolgozik) szerinti államban áll fenn, függetlenül a két tevékenység egymáshoz viszonyított arányától.

A magyar jogszabályok értelmében²⁸

munkavállalónak minősül:

- a munkaviszonyban álló személy,²⁹
- a szervezet tevékenységében munkaviszony, vállalkozási vagy megbízási jogviszony keretében közreműködő szervezet tagja,³⁰
- a munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy,³¹
- a társas vállalkozó, és a külföldi jog szerint annak megfelelő jogviszonyban álló személy.

3.2.2. A két vagy több tagállamban szokásosan önálló vállalkozóként tevékenykedő személy

A magyar jogszabályok értelmében

önálló vállalkozónak minősül:

- a Tbj. szerinti egyéni vállalkozó,
- a biztosítottak minősülő mezőgazdasági őstermelő, és a külföldi jog szerint annak megfelelő személy.

Azt a személyt, aki két vagy több tagállamban önálló vállalkozóként tevékenykedik, a lakóhely szerinti tagállamnak a társadalombiztosítási szabályai alá tartozik, ha tevékenységének **a jelentős részét** abban a tagállamban végzi.

Ha nem azon tagállamoknak az egyikében rendelkezik lakóhellyel, amelyben a tevékenység jelentős részét végzi, akkor annak a tagállamnak a jogszabályai alá tartozik, amelyben a tevékenységeinek központi érdekelttsége³² található.

²⁸ A társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény végrehatásáról szóló 195/1997. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 23. §.

²⁹ Tbj. 5. § (1) bekezdés a) pontban meghatározott személy.

³⁰ Kivéve az iskolaszervezet nappali rendszerű oktatás keretében, tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tagját - 25. életévének betöltéséig a tanulói, hallgatói jogviszonya szünetelésének időtartama alatt is -, és a szociális szervezetben tagi munkavégzés keretében munkát végző tagot.

³¹ Tbj. 5. § (1) bekezdés g) pont, valamint (2) bekezdésben meghatározott személyek.

³² Lásd: Vhr. 14. cikk (8) bekezdés.

4. Más tagállamban fennálló biztosítás igazolása

Amennyiben a közösségi rendelet fő szabálya érvényesül, vagyis ha a munkavállaló, önálló vállalkozó csak egy tagállam területén végez munkát, az e munkavégzés alapján fennálló biztosítás igazolására nincs a Közösségen belül használatos egységes nyomtatvány. (Ilyen esetben az ügyfél által igényelt igazolást minden tagállam a saját belső joga szerint állítja ki.)

A több tagállamban párhuzamosan folytatott tevékenység esetén a biztosítási kötelezettség az **A1 jelű** nyomtatvánnyal igazolható.

Példa: Egy Magyarországon bejegyzett Kft. német állampolgárságú vezető tisztségviselője havi 300 000 forint járulékalapot képező jövedelemben részesül, a vezető tisztséget munkaviszony keretében látja el. A magyar foglalkoztató könyvelője számára átadták az A1 jelű igazolást, amely 2019. december 31-ig érvényes. Az igazolás alapján a vezető tisztségviselő kizárólag Németországban, a német szabályok szerint biztosított, ezért **Magyarországon** biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony hiányában a Tbj. szabályai szerint járulékfizetési kötelezettség nem merülhet fel.

Az előző példában hangsúlyoztuk, hogy a munkáltatónak Magyarországon a magyar jogszabályok alapján nem keletkezik járulékkötelezettsége, ugyanis a Közösségi szabályok szerint az a munkáltató, amelynek bejegyzett székhelye vagy ügyviteli helye nem az illetékes tagállam – a példa szerinti esetben Németország – területén található, a munkavállalójára vonatkozó járulékkötelezettséget úgy köteles teljesíteni, mintha bejegyzett székhelye vagy üzletviteli helye az illetékes tagállamban lenne. Tehát a magyar vállalkozásnak Németországban a német szabályok szerint kell a munkavállalóval kapcsolatos járulékkötelezettségeket teljesíteni.

Összegezve tehát megállapítható, hogy a társadalombiztosítási jogállást az EGT tagállamain belül a Közösségi rendelkezés szabályai határozzák meg. A magyar joghatóság fennállása esetén a járulékkötelezettséget – állampolgárságtól függetlenül – a Tbj. rendelkezései szerint kell megállapítani.

5. A biztosítás elbírálása Magyarországon

A biztosítás az annak alapjául szolgáló jogviszonnal egyidejűleg a törvény erejénél fogva jön létre. Ennek érvényesítése érdekében a foglalkoztatót bejelentési, nyilvántartási, járulékmegállapítási és levonási, járulékfizetési, valamint bevallási kötelezettség terheli. E kötelezettség kiterjed arra a külföldi foglalkoztatóra is, aki Magyarország területén biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony keretében foglalkoztat munkavállalót, továbbá arra a külföldi foglalkoztatóra, aki Magyarország területén kívül foglalkoztat olyan munkavállalót, aki a Közösségi rendelet, vagy Magyarország által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezmény alapján a Tbj. hatálya alá tartozik.

A jogszabály tételesen felsorolja³³ a biztosítási kötelezettség alá vont jogviszonyokat, amelyek jellemzően munkavégzéshez vagy tevékenység folytatásához kapcsolódnak.

³³ Tbj. 5. §-a.

Külön rendelkezések rögzítik,³⁴ hogy mely személyek mentesülnek a biztosítási kötelezettség alól. A személyi mentesség alapján az érintett az összes jogviszonyára nézve mentesül a biztosítási kötelezettség alól.

Példa: Egy magyar állampolgár a WHO alkalmazottjaként az említett nemzetközi szervezet saját szociális biztonsági rendszerében biztosított. A nemzetközi szervezetenél végzett munkája mellett Magyarországon egy társas vállalkozásban munkaviszony keretében havi 300 ezer forint munkabért kap. A Tbj. alapján, Magyarországon erre a személyre nem terjed ki a biztosítás, ezért a munkaviszonyával összefüggésben sem lehet a biztosítási kötelezettséget megállapítani. Biztosítási kötelezettség hiányában a természetes személynek járulékfizetési kötelezettsége nincs.

A személyi mentesség mellett, egyes meghatározott jogviszonyokban történő munkavégzés ugyancsak kívül esik a biztosítási kötelezettségen.³⁵ Ebben az esetben azonban a biztosítási kötelezettség alól mentesített jogviszony mellett esetlegesen fennálló egyéb jogviszony tekintetében a biztosítási kötelezettséget az általános szabályok szerint meg kell állapítani.

Példa: A nappali tagozaton tanulmányokat folytató diák a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 44. § (1) bekezdés a) pontja szerint a hallgatói munkaszerződés alapján végez munkát annak érdekében, hogy a szükséges szakmai gyakorlatot megszerezze. E mellett mezőgazdasági őstermelő. A hallgatói munkaszerződés alapján végzett munka vonatkozásában biztosítási kötelezettséget megállapítani nem lehet, ugyanakkor őstermelőként a biztosítási kötelezettséget a Tbj. általános szabályai szerint meg kell állapítani.

6. Külföldi munkáltató számára végzett munkával összefüggő járulék- és szociális hozzájárulási kötelezettség teljesítése

Biztosított az a természetes személy is, aki a munkát külföldi foglalkoztató számára Magyarország területén kívül végzi, és a Közösségi rendelet, vagy Magyarország által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezmény alapján a Tbj. hatálya alá tartozik. A magyar jogszabályok szerint bejegyzésre nem kötelezett külföldi vállalkozás a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonnyal összefüggő bejelentési, járulékfizetési³⁶, szociális hozzájárulási adó³⁷ fizetési és bevallási kötelezettségeit pénzügyi képviselő, valamint adózási ügyvivő útján, ennek hiányában közvetlenül saját maga köteles teljesíteni. Ha a külföldi vállalkozás a járulék- és szociális hozzájárulási adókötelezettséget közvetlenül teljesíti, a biztosítás kezdetét megelőzően köteles bejelentkezni az állami adóhatóságnál, és kérelmezni, hogy az állami adóhatóság foglalkoztatói minőségében vegye nyilvántartásba.

A külföldi kifizető az adókötelezettségeit személyesen csak akkor teljesítheti, ha bejelentkezése alapján az állami adóhatóság adózóként nyilvántartásba vette. Ha a magyar jog szerint biztosított személyt foglalkoztató külföldi vállalkozás a járulék- és szociális hozzájárulási adókötelezettségek teljesítésére nem rendelkezik képviselővel (pénzügyi képviselő, adózási

³⁴ Tbj. 11. § (1) bekezdés és 11/B. §.

³⁵ Tbj. 11. § (2) bekezdés.

³⁶ Tbj. 56/A.§.

³⁷ A szociális hozzájárulási adó tekintetében a szociális hozzájárulásról szóló 2018. évi LII. törvény (a továbbiakban: Szocho. tv.) alapján, annak rendelkezései szerint.

ügyvivő), és foglalkoztatóként történő bejelentkezését is elmulasztja³⁸, akkor az általa foglalkoztatott természetes személy biztosításával összefüggő bejelentési, járulékfizetési, szociális hozzájárulási adófizetési és bevallási kötelezettséget a foglalkoztatott teljesíti, és viseli a járulékkötelezettségek elmulasztása miatti jogkövetkezményeket, ide nem értve a mulasztási bírságot és az adóbírságot.

7. A kifizetőt terhelő járulék- és a szociális hozzájárulási adóalap megállapítása³⁹

7.1. A kifizetőt terhelő járulékalap megállapítása

A járulékfizetési kötelezettség megállapításához elsődlegesen az szükséges, hogy a kifizetésre biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony alapján kerüljön sor, másrészt a kifizetett (juttatott) jövedelem járulékalapot képező jövedelemnek minősüljön.

Járulékalapot képező jövedelemként – egyéb mellett –:⁴⁰

a) az Szja tv. szerint az összevont adóalapba tartozó önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételből az adóelőleg-alap számításnál figyelembe vett jövedelmet kell számításba venni.

b) az a) pont szerinti jövedelem hiányában járulékalapként a munkaszerződésben meghatározott alapbér; ha a munkát munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony vagy külföldi jog hatálya alá tartozó munkaszerződés alapján végzik, a szerződésben meghatározott díj havi összege,

c) járulékalapot képező jövedelemként kell figyelembe venni azt a jövedelmet, amelynek kifizetése (juttatása) olyan időszakra tekintettel történik, amely időszakban a Tbj. alapján biztosítási jogviszony állt fenn, függetlenül a kifizetés (juttatás) időpontjától, ha a kifizetés, juttatás időpontjában a Tbj. 13. §-a alapján más ország járulékszabályai alkalmazandók.⁴¹

Alapbér⁴²: az adott munkakörben foglalkoztatott kiküldetését megelőző egy évben a munkavállaló teljesítményétől, ledolgozott munkaidejétől közvetlenül függő, a munkavállaló alapbérére, illetve az alkalmazott bérformán alapuló, ténylegesen számfejtett és kifizetett munkabér (a statisztikai elszámolások szerinti törzsbér) havi átlagos összege. Ennek hiányában a tárgyhavi alapbér a járulékalap.

Abban az esetben, ha a biztosított jövedelme Magyarországon nem adóztatható, a b) pont szerinti kiegészítő szabály alapján kell a járulékalapot megállapítani.

Ha a biztosítással járó jogviszonyból származó, tárgyhónapra eső jövedelem egy része Magyarországon, másik része külföldön adóztatható, járulékalapként az a.) pontban meghatározott jövedelmet és a b) pontban említett személyi alapbér, illetve szerződésben meghatározott díj összegének azon időszakra (napokra) vonatkozó arányos részét, amelyben a jövedelem külföldön adóztatható, együttesen kell figyelembe venni.

7.2 A kifizetőt terhelő szociális hozzájárulási adó alapja⁴³

³⁸ Az, hogy a külföldi vállalkozás foglalkoztatóként bejelentkezett-e a NAV-hoz, a www.nav.gov.hu honlapunkon az „Adóalanyok listái, Egyéb szervezetek” menüpontban kérdezhető le.

³⁹ Ide értve a 6. pont alá tartozó természetes személyt is..

⁴⁰ Tbj. 4. § k) pont.

⁴¹ Nem kell járulékalapot képező jövedelemként figyelembe venni azt a jövedelmet, amelynek kifizetése (juttatása) olyan időszakra tekintettel történik, amely időszakban a Tbj. 11. §-a, 11/B. §-a vagy 13. §-a alapján nem állt fenn biztosítási jogviszony, függetlenül a kifizetés (juttatás) időpontjától.

⁴² Korm. rendelet 1. § (2) bek.

⁴³ Az egyéni és társas vállalkozó, a mezőgazdasági östermelő, valamint a 6. pont alá nem tartozó természetes személy vonatkozásában a szociális hozzájárulási adó alapjának megállapítására eltérő szabályok vonatkoznak. Ezekről a szabályokról a 49. számú információs füzetből tájékozódhat.

A Szoccho tv. alapján a kifizetőnek meghatározott jövedelmek juttatásával összefüggésben szociális hozzájárulási adót kell fizetnie⁴⁴.

Szociális hozzájárulási adó fizetési kötelezettség áll fenn:

- a) az Szja tv. szerint összevont adóalapba tartozó adó (adóelőleg) alap számításánál figyelembe vett jövedelem után,
- b) a tanulószerveződés alapján ténylegesen kifizetett díj, az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony alapján fizetett ösztöndíj és a munkavállalói érdekképviseletet ellátó szervezet részére levont (befizetett) tagdíj,
- c) az Szja tv. szerinti önálló és nem önálló tevékenységből származó jövedelem esetében az Szja tv. szerinti adó (adóelőleg) alap hiányában Tbj. szerint biztosítottnak minősülő személy részére juttatott olyan jövedelem után, amely a 7. pont b) alpontja alapján járulékalapot képez.

Adóalapot képez az a jövedelem is, amelynek kifizetése (juttatása) olyan időszakra tekintettel történik, amely időszakban a Tbj. alapján biztosítási jogviszony állt fenn, függetlenül a kifizetés (juttatás) időpontjától.

Ha a természetes személy ugyanazon adómegállapítási időszakra Magyarországon adóztatható és Magyarországon nem adóztatható jövedelmet is szerez, az adóalap megállapításánál az előzőeket megfelelően együttesen kell alkalmazni, azzal az eltéréssel, hogy a c) pont alkalmazásakor az alaphér vagy más díjazás azon időszakra (napotári napokra) vonatkozó arányos részét kell figyelembe venni, amelyben a jövedelem külföldön adóztatható.

Külföldi kiküldetés esetén az utóbbiak alkalmazásában alaphérnek: az adott munkakörben foglalkoztatott kiküldetését megelőző egy évben a munkavállaló teljesítményétől, ledolgozott munkaidejétől közvetlenül függő, a munkavállaló alaphérén vagy az alkalmazott bérformán alapuló, a munkaszerződés alapján ténylegesen számfejtett és kifizetett munkabér (a statisztikai elszámolások szerinti törzsbér) havi átlagos összegét, ennek hiányában a tárgyhavi alaphért kell tekinteni.

8. Fizetendő járulékok, és szociális hozzájárulási adó

A társadalombiztosítási ellátások és a munkaerő-piaci célok fedezetére

- a biztosított természetbeni egészségbiztosítási járulékot, pénzübeli egészségbiztosítási járulékot és munkaerő-piaci járulékot (a továbbiakban együtt: egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékok), valamint nyugdíjjárulékot, a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni- és társas vállalkozó nyugdíjjárulékot,
- a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó, a kiegészítő tevékenységet folytató társas vállalkozó után a társas vállalkozás, valamint a Tbj. 39. § (2) bekezdésében említett személy egészségügyi szolgáltatási járulékot,

• ,
fizet.

⁴⁴ Az adókötelezettség alól történő mentesülés eseteit a Szoccho tv. 5. §-a tartalmazza, erre vonatkozóan további részletes információkat a 49. számú információs füzetünkben olvashatnak.

A járulékokat a járulékalapot képező jövedelem kifizetésekor irányadó járulékmértékek szerint kell megfizetni.⁴⁵

A szociális hozzájárulási adó mértéke

Az adó mértéke az adóalap 19,5 százaléka.

A fizetendő adó az adóalap után a kifizetéskor érvényes adómértékkel számított adó (számított adó), csökkentve az adó fizetésére kötelezettet a Szcho tv. rendelkezése alapján megillető adókedvezmények összegével.

9. Járulék-, és szociális hozzájárulási adófizetés, bevallás

A foglalkoztató a biztosítottak a tárgyhónapban kifizetett (juttatott), járulékalapot képező jövedelem alapján köteles a járulékokat megállapítani és a biztosítottat terhelő járulékot levonni.

Szociális hozzájárulási adó

Szociális hozzájárulási adó fizetésére az a személy kötelezett, aki az Szja tv. szerint nem önálló tevékenységből származó jövedelmet juttat (ideértve a külföldi kifizetőt is). Amennyiben az Szja tv. szerinti nem önálló tevékenységből származó jövedelem külföldi kifizetőtől származik és a Tbj. szerint járulékalapot nem képez, az adó fizetésére kötelezett személy a természetes személy.

Abban az esetben, ha az Szja tv. szerint önálló tevékenységből származó jövedelem kifizetőtől származik, az adó fizetésére kötelezett személy a kifizető (ideértve a külföldi kifizetőt is). Ha az Szja tv. szerinti önálló tevékenységből származó jövedelem nem kifizetőtől származik, az adó fizetésére kötelezett személy a természetes személy. Ha a természetes személy külföldi kifizetőtől a Tbj. szerint járulékalapot nem képező jövedelmet szerez, az adó fizetésére kötelezett személy a természetes személy.

Amennyiben az Szja tv. szerint egyéb jövedelemnek minősülő jövedelem kifizetőtől származik, akkor az adófizetésre kötelezett a kifizető. Amennyiben az Szja tv. szerint egyéb jövedelemnek minősülő jövedelem nem kifizetőtől származik vagy az adóelőleget a kifizető nem köteles megállapítani, akkor az adófizetésre kötelezett a természetes személy.

Kirendelés esetén az adófizetési kötelezettséget a kirendelést elrendelő (ideértve a külföldi kifizetőt is) teljesíti. A kirendelés alapján foglalkoztató személy teljesíti az adófizetési kötelezettséget, ha a kirendelést elrendelővel megállapodott arról, hogy a természetes személy foglalkoztatásához kapcsolódó munkabért és közterheket ő fizeti.

Munkaerő-kölcsönzés keretében kölcsönbe adott munkavállalóval fennálló jogviszonyra tekintettel fizetendő adó alanya a kölcsönbe adó. Ha a kölcsönbe adó külföldi kifizető, az adófizetésre kötelezett a munkavállalót kölcsönbe vevő személy.

Több munkáltatóval létesített munkaviszony [a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 195. §] esetén az adókötelezettséget az adózás rendjéről szóló törvény szerint meghatározott munkáltató teljesíti.

⁴⁵ Az aktuális, illetve az előző években érvényes járulékmértékekről a NAV honlapján, a www.nav.gov.hu címen az „Adókulcsok, járulékmértékek” címszó alatt részletes tájékoztató olvasható.

A foglalkoztatónak a megállapított tárgyhavi járulékokat, valamint a szociális hozzájárulási adót a 1908-as jelű havi adó- és járulékbevallásban a tárgyhónapot követő hónap 12-éig kell bevallani, illetőleg megfizetni az állami adóhatósághoz.

A 6. pontban említett külföldi vállalkozás, illetve magánszemély járulék, valamint szociális hozzájárulási adó- fizetési, és bevallási kötelezettsége

A külföldi vállalkozás javára biztosítási kötelezettséggel járó jogviszony keretében munkát végző foglalkoztatott részére kifizetett járulékalapot képező jövedelem alapulvételével a külföldi vállalkozás 10 százalék nyugdíjjárulékot, valamint 8,5 százalék egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot állapít meg és von le. A 7.2 pont alatti jövedelem (juttatás) után a külföldi kifizető, illetve a magánszemély 19,5 százalékos mértékű szociális hozzájárulási adót fizet⁴⁶.

A kötelezettségeket havonta a tárgyhónapot követő hónap 12-éig:

- a járulékok tekintetében egyösszegben a 10032000-06056456 NAV Külföldi vállalkozásnál biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban foglalkoztatott utáni járulékbefizetések számla javára;
- a szociális hozzájárulási adót a 10032000-06055912 NAV Szociális hozzájárulási adó beszédési számla javára,

átutalással, vagy készpénz-átutalási megbízással lehet teljesíteni.

A biztosítási és járulékfizetési, valamint a szociális hozzájárulási adó kötelezettséggel összefüggő bevallási, adatszolgáltatási kötelezettséget havonta, a tárgyhónapot követő hónap 12-éig elektronikus úton az erre a célra rendszeresített 1908INT jelű bevallásban kell teljesíteni.

A külföldi kifizető is jogosult a munkaviszonyban foglalkoztatott után a szociális hozzájárulási adóból kedvezmény igénybevételére. A kedvezmény érvényesítése a 1908-as bevallás általános szabályok szerinti benyújtásával, a külföldi kifizetőre vonatkozó adatok feltüntetésével valósulhat meg. Ez azt jelenti, hogy a kedvezményt érvényesíteni kívánó kötelezettnek a munkavállalóval összefüggésben nem csak a szociális hozzájárulási adót, az érvényesített részadókedvezményt, hanem a nyugdíjjárulékot és az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot is ezen a bevalláson kell közölni⁴⁷. A kötelezettségek ilyen esetben nem a 303 adónemkódon kerülnek bevallásra, ezért fizetési kötelezettséget is a bevallásban megjelölt adónemkódokhoz tartozó beszédési számla javára kell teljesíteni. Például a nyugdíjjárulék bevallása a 1908-as bevallásban a 125-ös adónemen történik, ezért a nyugdíjjárulékot, ebben az esetben a NAV Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető bevételek magánszemélyt, őstermelőt, egyéni vállalkozót, kifizetőt terhelő kötelezettség beszédési számla 10032000-06056236 javára kell teljesíteni.

10. Bejelentés

A biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt a biztosítási jogviszony első napján, a foglalkoztatás megkezdése előtt, illetőleg ha a biztosítás elbírálására utólag kerül sor, legkésőbb a biztosítási kötelezettség megállapítását követő napon az adóhatóság felé be kell jelenteni.⁴⁸ A

⁴⁶ A magánszemélyt az Sza tv. szerinti egyes különadózó jövedelemivel összefüggésben terhelő szociális hozzájárulási adókötelezettségre vonatkozó tájékoztatás a 49. számú információs füzetben található.

⁴⁷ Ebben az esetben a 1908INT jelű bevallást már nem kell benyújtani.

⁴⁸ Art. 1. számú melléklet 3. pont.

bejelentést az erre a célra rendszeresített 19T1041-es számú „Bejelentő és változás bejelentő lap a munkáltató vagy kifizető által foglalkoztatott biztosított adatairól” elnevezésű úrlapon kell megtenni.

A 6. pontban említett külföldi vállalkozás, illetve magánszemély vonatkozásában a bejelentésre a 19T1041INT jelű adatlap szolgál.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal